

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

15. De credentibus, receptatoribus, defensoribus, & fautoribus
hæreticorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Cap. XV.

De Credentibus, Receptoribus, Defensoribus, & Fautoribus Hæreticorum.

De his omnibus tractant Archidia. Io. Andr. Ancha. Geminianus. Francus, & alij in cap. quinquagesimo. §. 1. & §. Hæretici autem, de hæret. in. 6. Zanchinus de hæretic. ca. 3. Siman. de Cathol. institut. tit. 15. Alphons. Cast. de iust. hæret. punit. l. b. 2. cap. 17. Direct. inquisit. par. 2. q. 50. §. 1. 52. 53. & ibidem Schol. 75. 76. 77. 78. Silu. hæresi. 1. q. 10. Tabien. hæretic. nu. 20. 21. Brunus, lib. 1. de hæret. cap. 4. Illud primò queritur, quinam intelligantur nomine Credentium? Et quomodo à Suspectis de hæresi, & à fautoribus Hæreticorum discernantur? **R**espondeo, eos intelligi credentes, qui specialiter nulla quidem hæresi sunt infecti, sed verbis tamen, vel factis id profitentur se credere, quod Hæretici credunt. Veluti, qui verbo, vel factò declarat, se cum Lutheranis, & Caluinistis sentire, vel si dicat, se vel le mori cum eorum erroribus, vel se credere, eos nihil contra Fidem Catholicam docere. Præterea, qui ritus hæreticos officiosè coleret, obseruaret, & veneraretur, censeretur Credens. Item, qui morbo laborans, aut calamitatibus, & malis pressus, hæreticos suos consolatores vellet, peteret, vocaret, & exciperet, aut aliquid eorum, quæ ad ritus, & cæremonias Hæreticorum spectant, efficeret. **A**nimaduertendum est, eos factò esse propriè credentes Hæreticorum, qui ea faciunt, in quibus ritus Hæreticorum continentur. Qui verò ea perpetrant, in quibus ritus Hæreticorum non sunt, suspecti de hæresi censentur; non tamen credentes Hæreticorum: oportet enim distinguere credentes à suspectis, quoniam non eisdem poenis iuris vtriq; afficiuntur.

Quæres, An credentes censeantur, qui cum Hæreticis vtuntur aliqua cõmuniõne sermonis, vel rerum; vt si eos inuisant, aut indigentes subleuent? **R**espondeo, tales potius esse Fautores, quam credentes: nam credentes vocantur, qui factis quidem opem, & auxilium petunt, & captant ab Hæreticis, cõmuniõne rituum vtentes: Fautores verò, qui opem ipsis, & auxilium præstant. **Q**uæres deinde, an censeantur credentes, qui Hæreticorum conciones audiunt semel, & iterum, aut frequenter: & qui eorum libros apud se habent, accipiunt, legunt: qui eos tanquam bonos viros prædicant? **R**esp. eos in foro exteriori iudicandos esse tanquam credentes, & reuera tales esse, & meritò puniendos, si ea scienter, & seridò, & bis, aut sæpius faciant: ut in foro interiori, non esse credentes; nisi putent eorum conciones, libros, sermones esse vtilis, & salutaris. Si enim eorum concionibus intersint, libros legant, accipiant, habeant & cõ Hæreticis sermones conferant, vt eorum consulent errores, credentes minimè censendi sunt: sed in ijs locis, in quibus soli Catholici cõmorantur, vt in Hispania, Italia, Sicilia, Sardinia, pro credentibus, vel suspectis de hæresi haberentur ij Catholici, qui etiam semel tantum occulta hæreticorum conuenticula adirent, nisi Episcopo, vel inquisitori denuncia-

rent: at in prouincijs, & locis, in quibus Catholici vna cum hæreticis viuunt, non eo ipso, quòd semel, aut iterum hæreticorum conciones audierint, tanquam credentes censeantur, nisi cum frequentauerint. Item, si Hæreticis inseruiant, eos comitentur, ducant, & reducant aliq; non sunt habendi pro credentibus: sed potius censerentur debent Fautores, eò quod opem illis ferant, nisi id præstent tanquam famuli, serui, vel mercenarij stipendio conducti.

Secundò queritur, Quinam Receptorum nomine intelligantur? **R**espondeo, hæc in re, secundum leges, Canones, & iura, nomen esse accipiendum: nam licet nomen Receptor iuxta Grammaticæ regulas, frequentiam significet: in vtroque tamen iure, Ciuili, & Canonico, pro simplici nomine accipitur: & in iure ciuili is Receptor, aut Receptor appellatur, qui etiam excipit, & celat aliquem, vt manus Iudicis enadat. l. 1. ff. De Receptoribus, & l. Congruis, ff. De officio Proffid. At verò ius canonicum nomine Receptorum Hæreticorum eos accipit, qui hæreticos excipiunt alicubi, siue sæpius, siue semel tantum, siue publicè, siue occultè: dummodo tamen eos scienter recipiant. **Q**uæres, An Receptatores censeantur, qui Hæreticos domi excipiunt tanquam sibi societatis, propinquitatis iure, vel beneuolentiæ amicitia iure necessitudine coniunctos? **R**espondent quidam, eos non esse pro Receptoribus habendos, ita Caietanus in sum. Excommunicatio cap. 1. quem alij inter quos est Nauarr. in Man. cap. 27. n. 51. sequuntur, quoniam iuxta eorum sententiam, duo requiruntur: **P**rimò vt scienter excipiant, hoc est, nouerint esse hæreticos: **D**einde, vt tanquam hæreticos recipiant. Existimo tamen id locum habere in foro conscientie, non autem in foro exteriori, vt dicam in *Questione proxima sequenti.*

Tertio Queritur, An qui recipit scienter Hæreticum, vt sibi alioqui amicissimum, excusetur à poena Receptoris? **R**espondent nonnulli è quorum numero est Tiraquel. de poenis tempor. aut remission. causa. 4. §. 22. eum excusari. Alij sentiunt, cum Glossa cap. excommunicatus, de hæreti cum puniri debere. **S**ed dicendum arbitror, in foro conscientie excusari, si reuera solum tanquam sibi amicitia iure deuinctum exceperit, non tanquam hæreticum: in foro tamen exteriori haberi tanquam Receptorem, & proinde tanquam excommunicatum, & in alias iuris poenas prolapsum.

Quartò Queritur, An si Filius Patrem hæreticū, aut vxor virū, aut frater fratrem scienter exceperit, sint poena Receptorū puniendi? **A**liqui censent, eos esse iuris poenis plectendos. Alij verò volunt puniri quidem debere; sed mitius, quod probat ex eo, quod l. 2. ff. De Receptoribus, dicitur: eos apud quos affini, vel cognatus latro conseruatus est, neq; absoluendos, neq; seuerè admodum puniendos, non, n. par est, eorū delictū, & eorū, qui nihil ad se pertinentes latrones recipiunt: ergo à simili, idè iuris est in presẽtia. **V**erius tamen puto, quod tradidit Simanca. de Cathol. institut. tit. 15. n. 21. aut eos, non esse puniendos, aut leuissima certè poena coercendos: quoniam naturæ iura, non sunt Hæreticis deneganda, neque enim ea facillè possumus exuere. **O**bjicies, Denegantur hostibus, ac proditoribus patriæ, &

ijs, qui sunt publicè scripti, ergo etiam Hæretici denegari debent. Respondeo: non tam grauius in Rempublicam, aut in Reipublicam communem pacem, & tranquillitatem Hæreticos semper peccare, atque hostes, & proditores patriæ; nisi pater hæreticus filium, aut maritus uxorem, aut frater fratrem studeat corrumpere. Idem futo dicendum de ijs, qui recipiunt reos læsa maiestatis, tanquam cognatos, aut affines.

Quintò Queritur, An qui hæreticum excipit metu mortis, ne ab eo occidatur, in iuris pœnas incurrat? Respondeo, minimè: quia, ut alibi diximus lib. 5. cap. 6. q. 6. & lib. 1. cap. 11. q. 1. leges humanæ conscientiam non obstringunt cum certo, & probabili vitæ discrimine. Qui item metu mortis Hæreticum recipit, non tanquam hæreticum recipit, sed ut vitam suam tueatur, & seruet.

Sextò Queritur, quinam Defensores Hæreticorum in iure censentur? Respondeo, eos, qui quomodolibet impediunt capturam Hæreticorum, condemnationem, animaduersionem, supplicium ac pœnas: qui quavis itidem ratione student, & curant, ne Hæretici in manus Iudicis deueniant, aut ne denuntientur, accusentur, vel ne deferantur ad Iudices eorum hæreses prauaque dogmata, ne examinentur, interrogentur: denique tales iudicantur, qui quavis ratione Inquisitorum munus, & functionem impediunt. **Quæres**; an Defensor censeatur, qui Hæreticum defendit, ne ab aliquo priuato homine lædatur, aut qui ipsi patrocinium ferat in causa iustæ litis, aut quæ iusta probabiliter creditur? Resp. minimè, quoniam est iusta defensio hominis illatam vim, aut iniuriam sustinentis. **Quæres** deinde, an pro Defensore haberi debeat, qui Hæreticum defendit tanquam sibi cognatione amicitiaue coniunctum? Resp. solum eum Defensorem censeari in foro conscientia, qui Hæreticum scienter tanquam Hæreticum defendit. Sic Caietanus in summa excommunicatio cap. 1. cuius sententiam sequitur Nauar in Man. ca. 27. num. 55. Secus est in foro iudiciali.

Septimò Queritur, quinam Fautores Hæreticorum reputentur? Respondeo, ut constat ex Directo. inquisito par. 2. q. 53. Schol. 78. Fautores dici dupliciter omissione, aut commissione. Omissionem quidem eos, qui cum publica administratione fungantur, & publica auctoritate valeant, id contra Hæreticos facere negligunt, quod iure deberent: qui nimirum Hæreticos læta sententia ab Ecclesia damnatos non exterminant, expellunt, eijciunt, puniunt, ut debent: vnde priuati homines si eos expellendos, aut puniendos, non curēt, Fautores Hæreticorum non censentur. Commissionem verò omnes, tum Magistratus, ac ceteri qui publico Iudicium munere funguntur; tum etiam priuati homines, Fautores reputantur, si verbis Hæreticos, quatenus hæretici sunt, excusent, prædicent, laudent, commendent, dummodo id scienter, & serid fecerint. Item, Fautores censentur, qui quomodolibet Hæreticis scienter opem, & auxilium tulerint, eis subministrando, quibus egēt, vitæ subsidia, nisi ea officia præstiterint non tanquam hæreticis, sed tanquam sibi iure propinquitatis, vel amicitiaæ foedere, & vinculo coniunctis: tunc enim in foro conscientiaæ fautores hæreticorum non sunt, ac in foro iudiciali tanquam

tales habentur, & merito puniuntur.

Octauò Queritur, An Receptor, & Fautor, vel Defensor Hæreticorum iure cogatur, ut pœnas euitet, ignorantiam suam probare: an verò potius accusatoris inter se probare, ab eo, non per ignorantiam, sed scienter, Hæreticos receptos, aut defensos fuisse? Alphon. lib. 2. de iusta Hæret. p. nitione cap. 17. censet Receptororem debere se innocentem, & à culpa liberum ostendere, si per ignorantiam id fecerit. Alij putant, quos refert Simancas lib. de Cathol. in iustis, tit. 15. num. 18. id oneris receptori incumbere, quodcumque probabiliter creditur, eorum, quos recipit, hæresim nouisse, ut quia erat palam, ac publicè notum, eos esse hæreticos, & non erant amici, vicini, cōsanguinei. Sed verius existimo; quod alijs videtur, videlicet Simanc. loco citato, ubi citat Accursium, Bartholum, Romanum, Decium, & alios, etiā in hoc, Regulam iuris tenendam, nimirum: In factō alieno, probabiliter ignorantiam credi, & onus probandi contrarium ad accusatorem pertinere, & ad eum, qui in Receptore, aut defensore Hæreticorum scientiam fuisse contendit: & credendum arbitror receptori, si suā ignorantiam iururando confirmet. Ex quo perspicitur, iure optimo nauas, capones, stabularios, & similes, qui nec lege, nec alio iure compelluntur ad mores aduentantium perferendos. l. 1. ff. De factis, aut iuris nam. cap. 1. ab excusari à pœna Receptoris.

Nonò Queritur, quæ sint huiusmodi hominum pœnæ? Respondeo, eos omnes esse excommunicatos. cap. Nouerit. De sent. excomm. & cap. excommunicatus. §. Credentes, de Hæreticis: quorum excommunicatio non erat olim Romano Pontifici referuata. Hodie tamen; ut constat ex constitutione Pontificia, quæ quotannis publicè legitur in die Cane Domini, Romano Pontifici referuatur. Item, puniuntur alijs consuetis Hæreticorum pœnis, ut compertū, & notum est ex multis iuris Canonici capitulis. Ac præter ceteras pœnas, Receptores, postquā sunt excommunicati, & in huiusmodi pertinacia persistunt, proficiuntur in perpetuum relegantur, & bona confiscata amittunt. Zanchi. de Hæreticis. c. 17. num. 4.

Cap. XVI.

De legendis, aut retinentibus apud se libros Hæreticorum.

Primò loco id in quaestione veniat, an legentes, vel apud se retinentes Hæreticorum libros, eorumdem hæresim continentes, vel de religione tractantes, aliquam iuris pœnam contrahant: de hac re tractant Doctores in cap. fraternitatis, de hæret. & in cap. damnatus de sum. Trinit. & ff. Cathol. Zanchi. de hæret. cap. 7. Alphon. Callistus lib. 2. de iusta hæret. punit. cap. 15. 16. & 17. Brunus lib. 6. de hæret. cap. 6. Albertin. de agnoscent. assertio. q. 12. num. 13. & q. 28. Simanc. c. 4. Direct. inquil. p. 2. c. 4. & ibi Schol. com. 3. Respondeo, ipso iure eos in excommunicationem incurere Romano Pontifici referuata, ut constat ex Constitutione Pontificia legi solita quotannis in die Cane Domini, quam habet Nauarrus in Man. cap. 27. num. 55. & sequentibus. Sed hoc intelligendum est de ijs, qui scienter, ut in ipsa constitutione dicitur legunt, vel retinent, hoc est, de ijs, qui norunt eorum librorum